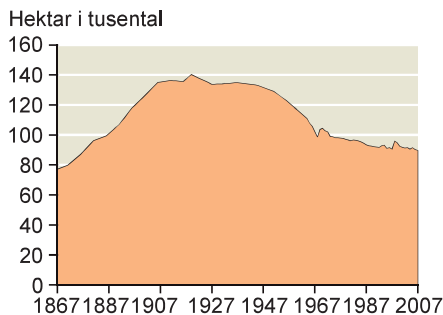


# Jönköpings län

## Länet i riket

Figur 11 B visar att runt 5 % av rikets jordbruksföretag har funnits i länet. Andelen har ökat från runt 4,8 % i början av perioden till 5,3 % i slutet av perioden. Tillfälliga skiftningar märks dock, framförallt under 1910- och 1950-talen. Andelen åkermark har varit stabil runt 3–3,5 %. Andelen kor i länet har ökat stadigt sedan 1900-talets början, från ca 5 % till knappt 8 % år 2007. Den andel av rikets svin som länet svarat för har minskat kraftigt under perioden. En ökning under 1800-talets senare hälft, från 4 % till 6 %, åtföljdes av en nedåtgående trend. År 2007 svarade länet för endast omkring 1 % av rikets svin. Detta innebär att under perioden 1866–2007 har jordbruket i länet specialiserat sig mer på mjölk- och nötköttproduktion.

## Figur 11 A Areal åkermark i Jönköpings län 1867–2007

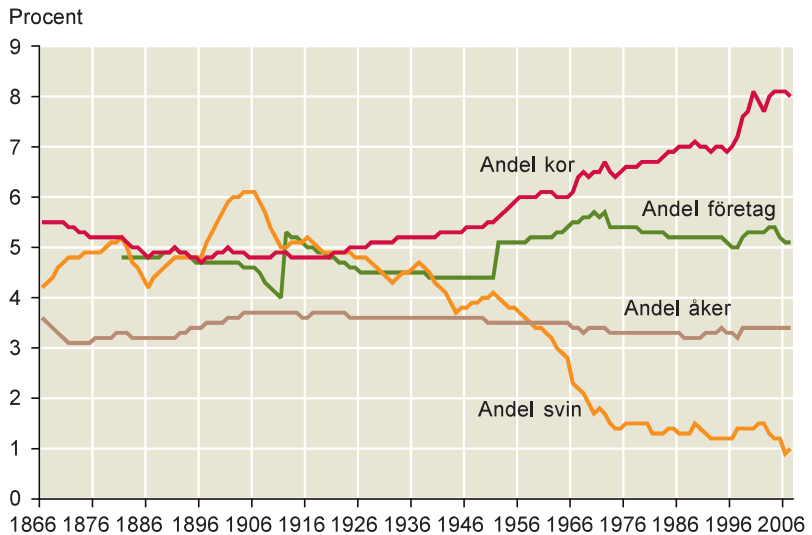


Källa: Tabell 11.1.

## Fakta om företag och åkermark

- ⇒ År 1866 fanns det 76 568 hektar åkermark i Jönköpings län. År 1927 hade den ökat med knappt 75 % till 133 762 hektar. År 2007 fanns 89 700 hektar i länet, vilket innebär att åkerarealen minskat med en knapp tredjedel under de senaste 80 åren.
- ⇒ Den totala åkerarealen ökade fram till slutet på 1910-talet. Topppnoteringen på ca 140 311 ha är från 1919.
- ⇒ Antalet jordtorp var ca 8 300 år 1886. Samma år var antalet brukningsdelar under 2 hektar åkermark 1 400 och antalet brukningsdelar över 2 hektar åker 13 600. År 1927

## Figur 11 B Andel svin, kor, åker och företag i Jönköpings län i förhållande till antalet svin, kor, åker och företag i riket 1866–2007



Källa: Tabell 11.1, 11.4 och 11.7.

fanns det 3 463 företag med mindre än 2 hektar åker och knappt 15 700 företag med mer än 2 hektar åker i länet.

- ⇒ Antalet företag var 3 708 år 2007. Det innebär att företagen minskat med drygt 80 % under de senaste 80 åren.
- ⇒ Storleksgruppen 2,1–5,0 ha har genomgått den största relativa minskningen sedan år 1927. Ungefär en niondel av antalet företag återstod år 2007.
- ⇒ Den storleksgrupp som genomgick den största uppgången mellan åren

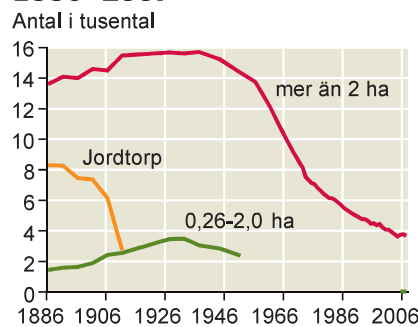
1927–2007 var företag med över 100 ha. Antalet företag i denna grupp mer än fyrdubblades. Detta kan jämföras med mer än en fördubbling för storleksgruppen i riket som helhet.

- ⇒ Medelstorleken på den brukade arealen vid varje företag var år 1927 ca 7,0 ha. År 2007 hade denna siffra stigit till ca 24,3 ha.

## Fakta om markanvändning

- ⇒ Odlingen av rotfrukter, främst potatis, var störst under den första hälften av 1900-talet. Den har därefter sjunkit till endast marginell odling, vilket är mindre än riket i stort.
- ⇒ Spannmålsodling var dominerande i länet fram början av 1940-talet, med runt 50 % av åkerarealen. Därefter har vallodling tagit över och under senare år täckt runt 70 % av den totala åkern i länet.
- ⇒ Till skillnad från riket i stort har spannmålsodlingen sjunkit stadigt sedan början av 1920-talet, från ca 55–60 % av den totala arealen under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet till under 20 % under början av 2000-talet.

## Figur 11 C Antal brukningsenheter inom storleksgrupper (hektar åker) i Jönköpings län 1886–2007



Källa: Tabell 11.7.

- ⇒ Areal i träda har följt utvecklingen för riket i stort med en nedgång fram till början av 1990-talet för att sedan se en liten uppgång. Dock har andelen träda av den totala åkern varit mindre än i riket i stort.
- ⇒ Oljeväxter har odlats i mycket sparsam utsträckning i länet jämfört med i riket i helhet. Som mest 1 739 ha 1951, vilket endast motsvarade 1 % av den totala åkerarealen.
- ⇒ Arealen betes- och ängsmark i länet har minskat under hela perioden 1891–2007 med undantag för två uppgångar under 1920- och 1970-talen. Störst var betesarealen år 1891 med 156 744 ha.

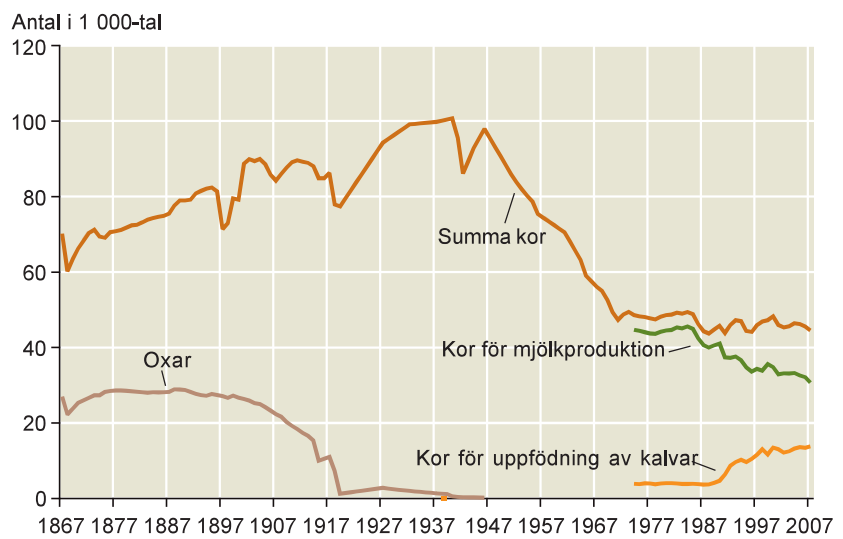
## Hektarskördar för höstvetete och havre

Hektarskörden för höstvetete har i länet ökat från 2 040 kg/ha till 4 860 kg/ha och för havre från 1 650 kg/ha till 3 660 kg/ha mellan åren 1913 och 2007. Motsvarande ökning för hektarskördarna i riket som helhet är för höstvetete från 2 240 kg/ha till 6 460 kg/ha, och för havre 1 780 kg/ha till 4 370 kg/ha.

## Fakta om husdjur

- ⇒ Antalet får i länet har minskat kraftigt sedan 1860-talet. Då fanns det över 104 000 får i länet, ett antal som minskat till ca 25 000 år 2007, en reduktion med över 76 %.
- ⇒ Antalet svin i länet har endast ändrats marginellt sett över hela perioden sedan 1866. Både då och år 2007 fanns omkring 16 000 svin. Som flest var svinen under 1970-talet.
- ⇒ Antalet företag med svin har till skillnad från antalet djur minskat, från ca 17 000 år 1937 till endast 353 år 1995, vilket motsvarar en reduktion med knappt 98 %.
- ⇒ Jönköpings län har svarat för en växande andel av landets nötkreatursföretag. Under 1930-talet svarade länet för ca 4,5 % av nötföretagen. Denna andel ökade stadigt under resten av 1900-talet till knappt 9 % år 2007.
- ⇒ Antalet hästar i länet uppgick under 1860-talet till ca 10 000. Antalet ökade till som mest 26 571 hästar år

**Figur 11 A**  
Antal kor i Jönköpings län 1867–2007



1937. Därefter minskade antalet något fram till år 1951 då totalt 20 113 hästar fanns kvar i länet. Detta antal hade minskat ytterligare, till 12 300, när hästarna räknades på nytt år 2004.

## Fakta om kor

- ⇒ Vid slutet av år 1866 fanns det 68 519 kor, 1 042 tjurar och 25 425 oxar i Jönköpings län.
- ⇒ I juni 2007 fanns 44 490 kor i länet. Av dem var 30 695 kor för mjölkproduktion och 13 795 (31 % av samtliga kor) var kor för uppfödning av kalvar.
- ⇒ Det fanns flest kor i länet under 1930-talet. Då fanns drygt 99 000 kor i länet.
- ⇒ När antalet kor var som högst under 1930-talet fanns det 18 265 företag med nötkreatur i Jönköpings län. År 2007 var motsvarande antal 2 104 företag. Jönköpings län är det län där antalet företag med nötkreatur i relativa tal har minskat minst.
- ⇒ Antalet oxar i länet var konstant runt 28 000 djur fram till slutet av 1890-talet. Därefter börjar antalet oxar sakta minska.
- ⇒ År 1927 fanns 14 % av rikets oxar i länet, men bara 5 % av antalet kor. Länet har tillsammans med de andra länen i Småland svarat för en stor andel av rikets oxar.
- ⇒ Det genomsnittliga företaget hade 8,5 nötkreatur år 1937 jämfört med 59,8 nötkreatur år 2007.

**Figur 11 E**  
Hektarskördar i Jönköpings län 1913–2007

